

Bilješka.- Premda je sud u gornjoj presudi stao na stajalište da se brodar može osloboditi odgovornosti dokazom da je šteta prouzrokovana višom silom, krivnjom trećega ili krivnjom samoga oštećenika, ipak se upustio u ispitivanje da li je brodar kriv za štetu, pa je došao do zaključka da jest. To je učinio iz razloga što je, kako proizlazi iz obrazloženja presude, Kacsacija u ovakvim slučajevima napustila primjenu čl.1.384. francuskog Gradjanskog zakonika, pa stoji na stajalištu da tuženik odgovara samo ako je kriv. Sud je u gornjoj presudi tuženika obavezao na naknadu štete jer je došao do zaključka da je pilot koji zastupa zapovjednika znao za postojanje kabla unatoč činjenici da odnosni znakovi nisu bili postavljeni. Iz toga bi se mogao izvesti zaključak da brodar ne bi bio odgovoran ako pilot i zapovjednik broda bez postojećih znakova na kopnu nisu morali znati za postojanje kabla. Na žalost sud se nije upustio u ispitivanje da li je zabrana sidrenja, odnosno postojanja kabla, bila naznačena na nautičkoj karti odnosnog područja. Ukoliko je takva naznaka na karti postojala, brodar bi bio kriv jednako kao da su postojali znakovi i na kopnu.

B.J.

APELACIONI SUD, Genova

Presuda od 21.I 1969.

S.r.l. Temacielo c/a Hugo Trumpy

Brodarski ugovor - Zastara je dio materijalnopравnih propisa - Na zastaru dolazi do primjene pravo koje dolazi do primjene na ugovor - Propisi o zastari su u talijanskom pravu dio unutar-njeg javnog poretka, a ne međunarodnog javnog poretka - Brodar ima pravo tražiti naplatu vozarine od naručitelja iako je propustio naplatiti ju od krcatelja prilikom izdavanja teret-nica s naznakom da je vozarina unaprijed plaćena

Tužitelj, brodar H.Trumpy uspio je sa svojom tužbom protiv tužene tvrtke Temacielo, naručitelja u brodarskom ugovoru, za plaćanje vozarine koju nije platio krcatelj iako je bilo ugovorom predviđeno da će se krcatelju izdati teretnice uz plaćanje vozarine unaprijed, i u teretnicama rečeno da je vozarina unaprijed plaćena. Protiv prvostepene presude, koja je udovoljila tužbenom zahtjevu, podnijela je tužena žalbu koju je Apelacioni sud odbio iz slijedećih bitnih razloga:

Prigovor zastare tužene, da je prošao jednogodišnji rok od dana kada je zahtjev nastao, sud je odbio s razloga jer prema kolizijskom pravilu čl.10. Zakonika o plovidbi na brodarski ugovor dolazi do primjene zakon zastave broda. U ovom slu-

čaju je to danski zakon, pa kako je zastara materijalnopravni institut u talijanskom pravu dolazi i na zastaru do primjene "lex causae". Prema danskom pravu na zahtjev za plaćanje vozarine ne dolaze do primjene skraćeni zastarni rokovi iz čl.284. Pomorskog zakonika, nego redovni petogodišnji zastarni rok iz danskog zakona o zastari od 1908. Stoga je prigovor zastare odbijen, napose još iz razloga jer su odredbe o zastari talijanskog prava doduše pravila javnog poretka, ali ne i međunarodnog javnog poretka.

U meritumu spora konstatira se da je u brodarskom ugovoru sadržanom u "booking note" tužena naznačena kao naručitelj u brodarskom ugovoru. Pokraj nje je u tom ugovoru naznačena tvrtka Sorveglianza kao krcatelj. Medjutim na ispravi nazvanoj "booking note" je supotpisana i tvrtka Treichler Italiana, koja je prodavalac u kupoprodaji FOB tvrtki Treichler Svizzera. Omaškom brodaru krcatelju su izdane teretnice s napomenom da je vozarina unaprijed plaćena, iako to nije bila istina. Brodar je tražio isplatu vozarine od krcatelja, ali je krcatelj odbio isplatu vozarine, jer da ga se vozarina ne tiče. Kada se brodar obratio sa svojim zahtjevom tuženom, ovaj ga je odbio tvrdeći da on nije naručitelj nego da je bio posrednik kao špediter između krcatelja i brodaru. Medjutim činjenica je da je tuženi naznačen kao naručitelj u ugovoru i prema tome nije bio posrednik, pa makar je uz njega supotpisao ugovor i kasniji krcatelj (ne onaj naznačeni u ugovoru). Sud smatra da je iz ugovorne klauzule, da se vozarina ima unaprijed platiti prilikom izdavanja teretnice, proizlazi s jedne strane obaveza za krcatelja da prilikom izdavanja teretnice plati vozarinu, a s druge strane za brodaru iz toga nastaje obaveza da se najprije obrati sa zahtjevom za plaćanje vozarine na krcatelja, što je on i učinio, pa je tako iza toga opravdano mogao ustati sa zahtjevom prema naručitelju. Nezavisno od toga je eventualno naručiteljevo pravo da od brodaru traži naknadu štete ako mu je ona nastala brodarovim postupkom. Iz tih razloga je potvrđena prvostepena presuda.

(Dir.Mar. 1970, str.123)

E.P.

Bilješka.- U popratnoj bilješci uz ovu presudu F.Berlingieri kaže da Apelacioni sud krivo kvalificira krcatelja kao trećega u čiju korist je ugovor zaključen, jer je on samo pomoćnik vozarovoga sukontrahenta. Medjutim on smatra da je ispravna tvrdnja da je krcatelj brodaru trebao platiti vozarinu ali zato što se ovdje radilo samo o vremenskom situiranju obveze, a ne smatra ispravnom tvrdnju da se brodar sa zahtjevom morao obratiti najprije krcatelju, a tek

zatim svom naručitelju. Međutim on ne dira u drugu tvrdnju presude, naime da brodar može biti odgovoran za naknadu štete naručitelju za to što prilikom izdavanja teretnice nije najprije naplatio vozarinu. Ova presuda je interesantna s razloga što se u praksi slučajevi jednaki ili slični ovome o kojem je ovdje sudjeno češće opetuju.

E.P.

SAVEZNI VRHOVNI SUD SR NJEMAČKE

Presuda od 26.I 1970.

Prijevoz stvari morem - Oštećenje tereta - Prekluzija - Vozar se oslobadja svake odgovornosti za gubitak ili oštećenje tereta ako zahtjev nije sudskim putem stavljen u roku od godine dana nakon predaje robe, ili od časa kad je roba trebala biti predana - Prekluzivni jednogodišnji rok može se produžiti sporazumom stranaka, ali on treba biti unesen u teretnicu - Arbitražna klauzula ne znači sporazum stranaka u pogledu produženja prekluzivnog roka

U prijevozu robe morem došlo je do štete na teretu. Primalac robe podigao je tužbu protiv vozara za naknadu štete, no Viši zemaljski sud u Bremenu odbio je tužbu iz razloga što tužitelj nije položio predujam sudskih troškova unutar jednogodišnjeg prekluzivnog roka. Sud je utvrdio da je prema par.612. njemačkog Trgovačkog zakonika tužitelj izgubio pravo na naknadu štete. Povodom tužiteljeve žalbe Savezni vrhovni sud SR Njemačke potvrdio je presudu nižeg suda, a žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Na spor između stranaka trebalo je primijeniti njemačko pravo. Stranke su same ugovorile nadležnost njemačkog suda i nisu spomenule u ugovoru primjenu kojeg drugog materijalnog prava. Prema tome valjalo je primijeniti prekluzivni rok par.612. njemačkog Trgovačkog zakonika, prema kojemu se vozar oslobadja svake odgovornosti za gubitak ili oštećenje robe, ako zahtjev nije sudskim putem stavljen u roku od godine dana nakon predaje robe. Iako je prekluzivan, taj se jednogodišnji rok može i produžiti sporazumom između stranaka. Za valjanost takovog sporazuma potrebno je da on bude unesen u teretnicu. Takova klauzula u konkretnom slučaju nije bila stavljena. Sud nije prihvatio navode žalbe da je takav sporazum indirektno proizlazio iz arbitražne klauzule čarter partije koja je preuzeta u teretnicu. Sud je smatrao da se unošenjem arbitražne klauzule u teretnicu vozar nije odrekao svoga vremenskog ograničenja odgovornosti za štetu na teretu. U angloameričkom pravu zastupa se stajalište da u slučaju ugovaranja arbitraže ne postoje vremenska ograničenja za zahtjev, ukoliko o njemu odlučuje arbitražna. To je zato jer se